

УДК 378.147.227

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2019-14-15>

КОМПОЗИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ЯК ОСНОВА СИСТЕМИ ВПРАВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ КОСТЮМА» ДЛЯ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ

*Людмила Денисенко,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дизайну, Арт академії сучасного
мистецтва імені Сальвадора Далі, м. Київ
ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-4592-5827>
e-mail: dludmila133@gmail.com*

***Анотація.** У статті розглянуті принципи та структура побудови системи дидактичних вправ навчальної дисципліни «Історія костюма» для майбутніх дизайнерів. Обґрунтовано доцільність побудови системи вправ і завдань, у якій системоутворюючим фактором є композиційний аналіз костюма. Доведено важливість формування навичок композиційного аналізу майбутніми дизайнерами одягу. Розкрито зміст поняття «композиційний аналіз історичного костюма». Розглянуто найважливіші елементи композиції костюма, що складають основу змісту розробленої системи вправ: силует, форма, кольорова гама, пропорції, орнаментация, оздоблення, ритм, статика-динаміка, симетрія-асиметрія, контраст-нюанс-тотожність. Наведено стислі характеристики кожного типу дидактичних вправ з історії костюма. Враховано, що в різних історичних костюмах, значення окремих складових композиції не є однаковим. У статті наголошується на доцільності структурування розроблених вправ і завдань за складністю. Доведено значущість її поступового зростання від репродуктивних, спрямованих на просте розпізнавання,*

відтворення, доповнення – до самостійних творчих, таких, що передбачають аналіз, порівняння і самостійну розробку нових форм одягу з опорою на композиційні елементи історичного костюма. Представлено три групи класифікації вправ розробленої системи: підготовчі – такі, що допомагають ліквідувати прогалини в опорних знаннях з основ композиції; тренувальні – для формування умінь і навичок аналізувати окремі елементи та композиції костюма в цілому; завершальні, які передбачають застосування набутих знань, умінь, навичок в нових умовах. Вказано, що різні типи вправ включають завдання порівняльного характеру, за інструкцією, за зразком, за завданням. У статті підкреслюється доцільність включення в систему цікавого історичного матеріалу з метою позитивного впливу на мотиваційну сферу студентів, підвищення їх інтересу до вивчення історичного костюма та їх майбутньої професійної діяльності. Враховується перспективність використання даної системи в майбутньому, зокрема можливість застосування сучасних технічних навчальних засобів, комп'ютерних графічних програм.

Ключові слова: історичний костюм, композиція костюма, композиційний аналіз, дидактичні вправи з історії костюма.

Постановка проблеми. Історія костюма – важливе джерело творчості сучасного дизайнера. Фахова праця дизайнера одягу потребує виконання ґрунтовного аналізу й глибокого розуміння композиції історичного костюма, умінь творчо застосовувати окремі її елементи для створення нових, оригінальних і естетичних образів. Саме тому композиційний аналіз має бути основою методики вивчення історичного костюма студентами майбутніми дизайнерами одягу. Важливою складовою вивчення дисципліни «Історія

костюма» може бути система дидактичних вправ, в основу якої покладено композиційний аналіз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, виокремлення невирішених її частин. Проблеми дослідження історичного костюма, різні наукові підходи до його вивчення розглядалися багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими. У сучасній науці і дизайн-освіті обґрунтовано ряд методологічних парадигм вивчення костюма: культурно-історичну, естетичну, психоаналітичну, мотиваційну, автократичну, соціологічну, семіотичну [12]. В основі кожної із названих парадигм лежать різні наукові теорії, різні уявлення про основні фактори, що впливають на розвиток форм історичного костюма. У наявній навчальній, довідковій, енциклопедичній літературі певною мірою відображено зазначені вище підходи до вивчення історичного костюма. Так, достовірний і детальний опис форм, конструкції історичного костюма, численні кольорові й чорно-білі фотографії, схеми, креслення, рисунки представлено у працях К. Стамерова [10], М. Мерцалової [6]. Автори пов'язують функціонування костюма з соціально-економічними, географічними, кліматичними й іншими умовами життя людини. Об'ємний і різнобічний ілюстративний матеріал з історії костюма зібрано також в енциклопедичному виданні чеських авторів [3], що неодноразово перевидавалося.

Культурологічний підхід до вивчення історичного костюма є основоположним у навчальному посібнику О. Шевнюк [12]. Зміст посібника охоплює тексти, ілюстрації, контрольні питання, тестові завдання. Л. Корницька в навчальному посібнику з історії костюма [4] також пропонує комплекс методичних засобів для вивчення дисципліни, а саме: питання й тести для самоконтролю, завдання для закріплення теми.

Історія українського національного вбрання широко представлена у працях вітчизняних дослідників [1; 7; 10].

Вивчення костюма в контексті загальноісторичних процесів простежується у виданні з історії костюма групи авторів під науковим керівництвом М. Фогг [13]. З огляду на тему нашого дослідження, особливий науковий інтерес викликає ілюстрований акцент на характерних для кожного костюма композиційних елементах, що найбільшою мірою відображають особливості історичного стилю чи напрямку.

У навчальному посібнику за редакцією Е. Плаксіної [8] історія костюма розглядається у взаємозв'язку з історичними художніми стилями, напрямками, архітектурою, живописом та іншими видами мистецтва. Як ілюстрації автор пропонує переважно лінійні малюнки за мотивами репродукцій творів мистецтва з метою уточнення і акценту певних елементів конструкції історичних костюмів.

Про необхідність аналізу окремих елементів композиції історичного костюму, зокрема, його форми, силуету, кольорового рішення, орнаменталізації йдеться в багатьох навчально-методичних публікаціях [2; 6; 8; 10; 12]. Однак в науково-методичній літературі не висвітлено цілісної системи вправ із композиційного аналізу історичного костюма. З огляду на зазначене, ставимо за мету розглянути систему дидактичних вправ з історії костюма, основою якої є композиційний аналіз.

Мета статті полягає в обґрунтуванні системи вправ і завдань дисципліни «Історія костюма» для майбутніх дизайнерів одягу. Для досягнення мети були поставлені такі задачі:

1. Обґрунтувати важливість формування навичок композиційного аналізу у процесі вивчення історичного костюма майбутніми дизайнерами одягу.
2. Розкрити структуру та принципи побудови дидактичної системи вправ з дисципліни «Історія костюма» для майбутніх дизайнерів.
3. Визначити основні типи завдань розробленої системи вправ, навести стислі характеристики кожного типу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дисципліна «Історія костюма» включена в плани освітньо-професійної підготовки майбутніх фахівців із різних напрямів, спеціальностей і спеціалізацій. Зміст курсу опановують майбутні технологи швейного виробництва, конструктори, мистецтвознавці, дизайнери, вчителі трудового навчання та ін. У зв'язку з цим під час викладання дисципліни «Історія костюма» необхідно максимально враховувати цілі й завдання підготовки спеціалістів, зміст, характер та особливості їхньої майбутньої діяльності. Так, якщо майбутнім конструкторам одягу важливо засвоїти аналіз форм і систем крою, технологам – особливості і послідовність технологічної обробки вузлів, мистецтвознавцям – художній і культурологічний підхід до вивчення історичного костюма, то головним завданням вивчення дисципліни «Історія костюма» у професійній підготовці майбутніх дизайнерів одягу передбачено формування уміння й готовності створювати нові й оригінальні форми, орієнтуючись на історичні форми. Щоденна робота дизайнера потребує не лише, і не стільки знання видів, назв елементів костюма різних епох, скільки глибокого аналізу й розуміння усіх складових композиції історичного костюма, уміння творчо застосовувати окремі її елементи у своїй творчості. Саме тому системоутворюючим фактором вправ із означеної вище дисципліни є композиційний аналіз. Звичайно, крім елементів композиції, ми не залишаємо поза увагою й інші характеристики історичного костюма, зокрема його функціональність, статусність, знаковість тощо.

У контексті дослідження складне і багатогранне поняття «композиція» розглядаємо як «побудова художнього твору» [5; 11]. Особливості композиції творів мистецтва майбутні дизайнери вивчають на першому курсі, у межах опанування дисципліни «Основи композиції». Саме в цей період розпочинається цілеспрямоване формування навичок композиційного аналізу творів. Наукове поняття «аналіз»

розуміємо як процес уявного або справжнього розчленування предмета пізнання на частини для кращого розуміння. Таким чином, композиційний аналіз тлумачимо як процес розкладання цілого складного явища – композиції історичного костюма, на його складові, більш прості елементарні частини і виділення окремих сторін, властивостей, зв'язків.

На необхідності засвоєння основ художньо-композиційної грамоти наголошують усі автори підручників та посібників з композиції [11].

Успішному виконанню композиційного аналізу сприяє володіння системою фахових знань з основ композиції. Звичайно, композиція охоплює багато понять, а саме: композиційне формоутворення, закономірності, засоби, прийоми гармонізації. У свою чергу, композиційне формоутворення передбачає оперування поняттями «форма», «силует», «геометричний вид», «конструкція». Основними засобами композиції є ритм і пропорції. До прийомів гармонізації композиції відносять: контраст, нюанс, тотожність, масштаб, симетрію, асиметрію, статику і динаміку [2]. Саме аналіз цих елементів композиції і покладено в основу побудови системи дидактичних вправ та завдань із «Історії костюма». Зазначимо найголовніші елементи композиції історичного костюма: силует, форма, кольорова гама, пропорції, орнаментация, оздоблення, ритм, статика-динаміка, симетрія-асиметрія, контраст-нюанс-тотожність. Звісно, в різних історичних костюмах, значення окремих складових композиції не є однаковою. Тому у процесі конструювання змісту завдань із композиційного аналізу ми виділяли саме ті елементи, що є найголовнішими, такими, що найяскравіше представляють характерні риси мистецького стилю чи напряму в даному історичному костюмі.

Пропонована нами система дидактичних вправ повністю відповідає змісту програми з дисципліни й охоплює усі етапи

її вивчення. Зміст розроблених вправ представлений великою кількістю цікавого історичного матеріалу і конструється так, щоб позитивно впливати на мотиваційну сферу студентів, прищеплювати інтерес як до вивчення історичного костюма, так і до їх майбутньої професійної діяльності.

Розроблена система вправ і завдань ґрунтується на принципах науковості, доступності, систематичності, послідовності. Враховується перспективність використання даної системи в майбутньому, зокрема можливість застосування сучасних технічних навчальних засобів, комп'ютерних графічних програм [9].

Для розробки системи дидактичних вправ із композиційного аналізу ми використали відому класифікацію, розроблену В. О. Оніщуком. В її основу покладено дидактичну мету завдань, які виконують учні, ступінь їх активності і самостійності. За цією класифікацією вправи умовно диференціюємо на підготовчі, тренувальні та завершальні.

На початковому етапі вивчення дисципліни «Історія костюма» в систему включені підготовчі вправи, які допомагають ліквідувати прогалини в базових знаннях із основ композиції. Зокрема, виконання таких вправ сприяє відтворенню в пам'яті студентів базових понять композиції: композиційний центр, силует, симетрія, динаміка, ритм тощо. Для виконання цих вправ використовують композиційні схеми, рисунки, репродукції картин тощо. Підготовчі вправи потрібні для формування у студентів готовності здійснювати аналіз окремих елементів композиції, застосовувати отримані знання в нових умовах.

Тренувальні вправи з композиційного аналізу зорієнтовані на формування умінь і навичок аналізувати окремі елементи й цілісну композицію костюма. Наприклад, студенти тренуються розпізнавати силует, форму, кольорову гаму, характерний орнамент чи декор костюма за вивченою темою. До цієї групи вправ відносять також графічні міні-

диктанти з відтворенням фрагментів конструкції, силуету, декору тощо. Копіювання окремих елементів костюма з фотографій, репродукцій із опорою на ключові поняття композиції, зокрема, форма, силует, ритм, допомагають закріпити теоретичні знання, оскільки передбачають їх використання в нових умовах.

З-поміж тренувальних вправ виділяємо завдання порівняльного характеру, а також вправи «за інструкцією», «за зразком», «за завданням». Найлегшими з них є завдання порівняльного характеру. Наприклад, студентам пропонують установити відповідність між зображеними простими геометричними фігурами і силуетами різних історичних костюмів. Вправи за інструкцією містять роз'яснення послідовності й прийомів виконання роботи. Але готового зразка студенти не отримують. Такими вправами, наприклад, може бути визначення виду ритмічної чи метричної повторюваності в оздобленні костюма. Вправи за зразком містять лише завдання і готовий зразок. Прикладом таких тренувальних вправ є визначення пропорції в певному елементі костюму, під час яких студентам надається зразок готової пропорційної схеми іншого елемента костюма. Вправи за завданням є найскладнішим видом тренувальних вправ. Необхідною умовою виконання таких вправ є сформовані у студентів необхідні прийоми роботи. Наприклад, їм необхідно проаналізувати кольорову гаму костюма. Для виконання такого аналізу студенти повинні визначити основні характеристики кольорів костюма, види кольорової гармонії окремих елементів костюма і цілісної композиції. До таких вправ належать: аналіз композиційного формування (силуету, форми, конструкції), закономірностей композиції (композиційного центру, супідрядності), засобів композиції (пропорцій, ритму), прийомів гармонізації композиції (симетрія, асиметрія, статика, динаміка, контраст, нюанс).

Завершальними вправами виступають проблемні завдання, які передбачають застосування набутих знань, умінь, навичок. Прикладами таких вправ є визначення історичного стилю чи напрямку костюма, його хронологічних рамок, аналіз історичного костюма відомого твору живопису з виділенням характерних елементів стилю, самостійна розробка елементів сучасного костюма на основі елементів історичного тощо.

Система дидактичних вправ із композиційного аналізу історичного костюма включає репродуктивні й продуктивні вправи. На початковому етапі вивчення дисципліни «Історія костюма» ми використовуємо переважно репродуктивні вправи композиційного аналізу: розпізнавання силуету, форми, кольорової гами, орнаменту тощо; опис композиційних елементів; графічне відтворення елементів; пошук композиційних помилок тощо. Їх основна мета полягає в усвідомленні, осмисленні елементів такого аналізу, вироблення практичних умінь і навичок. Поступово збільшується кількість завдань, які потребують аналізу, порівняння. Студенти вчаться самостійно здійснювати аналіз як окремих елементів композиції історичного костюма, так і композиції костюма в цілому. Спираючись на сформовані навички, студенти вже самостійно аналізують історичні форми, порівнюють їх з сучасними. На завершальному етапі навчання переважають проблемно-пошукові вправи і завдання творчого характеру, спрямовані на самостійний і творчий пошук нових, естетичних форм костюма з опорою на елементи історичних костюмів різних епох, географічних регіонів, художніх стилів та їх поєднання.

Усі вправи тісно взаємопов'язані між собою і системою навчання в цілому. Виконання вправ здійснюється на більшості занять з «Історії костюма». У процесі підготовки до занять викладач органічно вбудовує їх у канву освітнього процесу. Комплексне і системне виконання вправ дає змогу

сформувати навички композиційного аналізу історичного костюма у майбутніх дизайнерів.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Дисципліна «Історія костюма» є однією із важливих ланок підготовки майбутніх дизайнерів одягу до їх ефективної професійної діяльності, оскільки історичний костюм завжди був і залишається потужним джерелом творчості. Виходячи з того, що композиційний аналіз костюма складає основу діяльності дизайнера одягу у процесі проектування нових сучасних форм, доцільним є формування навичок такого аналізу та конструювання змісту навчання дисципліни «Історія костюма» з опорою на композиційні основи. Важливою ланкою у формуванні навичок композиційного аналізу історичного костюма може бути система дидактичних вправ та завдань. Елементи композиції костюма складають основу її структури. Розроблена система ґрунтується на принципах науковості, доступності, систематичності, послідовності. Вона охоплює увесь період вивчення дисципліни «Історія костюма». Складність розроблених вправ і завдань зростає поступово від репродуктивних, спрямованих на просте розпізнавання, відтворення, доповнення до самостійних творчих, таких, що передбачають аналіз, порівняння і самостійну розробку нових форм одягу з опорою на композиційні елементи історичного костюма. Типологія завдань розробленої системи визначається найважливішими елементами композиції костюма: силует, форма, кольорова гама, пропорції, орнаментация, оздоблення, ритм, статика-динаміка, симетрія-асиметрія, контраст-нюанс-тотожність. Саме аналіз цих композиційних елементів складає основу змісту розробленої системи вправ та завдань. Вправи умовно диференціюють на підготовчі, тренувальні та завершальні.

Подальші дослідження розглянутої проблеми можуть бути пов'язані з перспективними методиками навчання, технічними засобами, розширенням бази ілюстративного

матеріалу історичного костюма, що дозволить значно розширити і урізноманітнити розроблену систему вправ і завдань, зробить її доступнішою і зручнішою для використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білан М. С., Стельмащук Г. Г. Український стрій. Львів: ПП «Вид-во «Апріорі», 2011. 315 с.
2. Ермилова В. В. Композиція костюма: учеб. пособ. для СПО / В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова, Н. Б. Ляхова, С. А. Попов. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Изд-во Юрайт, 2018. 449 с. (Серия: Профессиональное образование).
3. Кибалова Л., Гербенова О., Ламарова М. Иллюстрированная энциклопедия моды / пер. на русс. яз. И. М. Ильинской и А. А. Лосевой. Прага: Артिया, 1987. 608 с.
4. Корницька Л. А. Художнє проектування одягу. Історія костюма: навч. посібн. Львів: Новий Світ 2000, 2017. 434 с.
5. Основи об'ємно-просторової композиції: навч. посіб. / Ю. В. Ідак, Т. М. Клименюк, О. Й. Ляковський; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 212 с.
6. Мерцалова М. Н. Костюм разных времен и народов. В 4-х томах. Т. 1. Москва: Академия Моды, 1993. 543 с.
7. Ніколаєва Т. О. Історія українського костюма Київ: Либідь, 1996. 171 с.
8. Плаксина Э. Б. История костюма. Стили и направления: учеб. пособ. для студ. учреждений сред проф. образования / Э. Б. Плаксина, Л. А. Михайловская, В. П. Попов; под ред Э. Б. Плаксиной. 2-е изд, стер. Москва: Издательский центр «Академия», 2004. 224 с.
9. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посібн. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324с.
10. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. Ч.1. –

Київ: Мистецтво, 1978. 244 с.

11. Чернышев О. В. Формальная композиция. Творческий практикум. Минск: Харвест, 1999. 312 с.

12. Шевнюк О. Л. Історія костюма: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 375 с.

13. Historia mody. Redakcja naukowa Marnie Fogg. Warszawa: Wydawnictwo Arkady, 2016. 576 s.

REFERENCES

1. Bilan M. S., Stel'mashchuk G. G. Ukraïns'kij strij. L'viv: PP «Vid-vo «Apriori», 2011. 315 s.

2. Ermilova V. V. Kompoziciya kostyuma: ucheb. posob. dlya SPO / V. V. Ermilova, D. YU. Ermilova, N. B. Lyahova, S. A. Popov. 3-e izd., ispr. i dop. Moskva: Izd-vo YUrajt, 2018. 449 s. (Seriya: Professional'noe obrazovanie).

3. Kibalova L., Gerbenova O., Lamarova M. Illyustrirovannaya enciklopediya mody / per. na russ. yaz. I. M. Il'inskoj i A. A. Losevoj. Praga: Artiya, 1987. 608 s.

4. Kornic'ka L. A. Hudozhne proektuvannya odyagu. Istoriya kostyuma: navch. posibn. L'viv: Novij Svit 2000, 2017. 434 s.

5. Osnovi ob'emno-prostorovoi kompozicii: navch. posib. / YU. V. Idak, T. M. Klimenyuk, O. J. Lyaskovs'kij; M-vo osviti i nauki Ukraïni, Nac. un-t «L'viv. politehnika». L'viv: Vid-vo L'viv. politehniki, 2014. 212 s.

6. Mercalova M. N. Kostyum raznyh vremen i narodov. V 4-h tomah. T. 1. Moskva: Akademiya Mody, 1993. 543 s.

7. Nikolaeva T. O. Istoriya ukraïns'kogo kostyuma Kiïv: Libid', 1996. 171 s.

8. Plaksina E. B. Istoriya kostyuma. Stili i napravleniya: ucheb. posob. dlya stud. uchrezhd. sred prof. obrazovaniya / E. B. Plaksina, L. A. Mihajlovskaya, V. P. Popov; pod red E. B. Plaksinoj. 2-e izd, ster. Moskva: Izdatel'skij centr «Akademiya», 2004. 224 s.

9. Sisoeva S. O. Interaktivni tekhnologii navchannya doroslih: navch.-metod. posibn. Kiiv: VD «EKMO», 2011. 324 s.

10. Stamerov K. K. Narisi z istorii kostyumiv. CH.1. – Kiiv: Mistectvo, 1978. 244 s.

11. CHernyshev O. V. Formal'naya kompoziciya. Tvorcheskij praktikum. Minsk: Harvest, 1999. 312 s.

12. SHEvnyuk O. L. Istoriya kostyuma: navch. posib. Kiiv : Znannya, 2008. 375 s.

13. Historia mody. Redakcja naukowa Marnie Fogg. Warszawa: Wydawnictwo Arkady, 2016. 576 s.

DENYSENKO L. COMPOSITION ANALYSIS AS THE BASIS OF THE DIDACTIC EXERCISES SYSTEM IN THE DISCIPLINE «COSTUME HISTORY»

***Abstract.** The article discusses the principles and structure of building a didactic exercise system in the discipline "Costume History" for future designers. The expediency of constructing such a system of exercises and tasks where the system-forming factor is the compositional analysis of the suit is substantiated. The content of the concept of the compositional analysis of the historical costume in this study is disclosed. The most important elements of the costume composition that form the basis of the content of the developed exercise system are considered: silhouette, form, color scale, proportions, ornamentation, decoration, rhythm, static dynamics, symmetry-asymmetry, contrast-nuance-identity. Brief characteristics of each type of didactic exercises in costume history are presented. The different weights of different components of the composition in different historical costumes have been taken into account when developing exercises for compositional analysis. The article describes the structuring of the developed exercises and tasks in terms of complexity. The expediency of its gradual growth from reproductive, aimed at simple recognition, reproduction, addition to independent creative ones, which involve analysis, comparison*

and independent development of new forms of clothing with reliance on the compositional elements of the historical costume, is proved. The author stated that all exercises of the developed system can be divided into preparatory, training and final exercises. Preparatory exercises help to eliminate gaps in basic knowledge of composition. Training exercises help to form the ability to analyze the individual elements and composition of the suit as a whole. Such exercises include tasks of a comparative nature, by instruction, by model, by task.

Keywords: *historical costume, costume composition, composition analysis, didactic costume history exercises.*

ДЕНИСЕНКО Л. КОМПОЗИЦИОННЫЙ АНАЛИЗ КАК ОСНОВА СИСТЕМЫ УПРАЖНЕНИЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ИСТОРИЯ КОСТЮМА» ДЛЯ БУДУЩИХ ДИЗАЙНЕРОВ ОДЕЖДЫ

Аннотация. *В статье рассмотрены принципы и структура построения системы дидактических упражнений учебной дисциплины «История костюма» для будущих дизайнеров. Обоснована целесообразность построения системы упражнений и заданий, в которой системообразующим фактором является композиционный анализ костюма. Доказана важность формирования навыков композиционного анализа будущими дизайнерами одежды. Раскрыто содержание понятия композиционный анализ исторического костюма в данном исследовании. Рассмотрены важнейшие элементы композиции костюма, составляющих основу содержания разработанной системы упражнений: силуэт, форма, цветовая гамма, пропорции, орнаментация, отделка, ритм, статика-динамика, симметрия-асимметрия, контраст-нюанс-тождество. Приведены краткие характеристики каждого типа дидактических упражнений по истории костюма. Учтено, что в различных исторических костюмах, значение*

отдельных составляющих композиции не одинаково. В статье указано на структурирование разработанных упражнений и заданий по сложности. Доказана целесообразность ее постепенного роста от репродуктивных, направленных на простое распознавание, воспроизведение, дополнения к самостоятельным творческим, предусматривающим анализ, сравнение и самостоятельную разработку новых форм одежды с опорой на композиционные элементы исторического костюма. Указано условное разделение упражнений разработанной системы на подготовительные – помогающие ликвидировать пробелы в опорных знаниях по основам композиции, тренировочные – ставящие целью сформировать умения и навыки анализа отдельных элементов и композиции костюма в целом, и завершающие, которые предусматривают применение приобретенных знаний, умений, навыков в новых условиях. Указано, что различные типы упражнений включают задания сравнительного характера, по инструкции, по образцу, по заданию. В статье подчеркивается целесообразность включения в систему интересного исторического материала с целью положительного влияния на мотивационную сферу студентов, повышение их интереса к изучению исторического костюма и их будущей профессиональной деятельности. Учитывается перспективность использования данной системы в будущем, возможность применения современных технических учебных средств, компьютерных графических программ.

Ключевые слова: исторический костюм, композиция костюма, композиционный анализ, дидактические упражнения по истории костюма.